

Venstre at man skal forøge strafferammen, når det drejer sig om § 244?

Så vil jeg godt spørge Det Konservative Folkeparti: Hvordan skal den relative forøgelse af strafferammen så være for tyveri, for jeg kan forstå, at det også er Det Konservative Folkepartis politik formuleret af formanden, hr. Bendt Bendtsen, at vi også skal have forøget strafferammen for tyveri?

Og så vil jeg til sidst spørge: Hvor går grænsen for, hvor meget vi skal have forøget den, og hvad så med manddrab, hvad skal vi forøge det til, skal vi i gang med livstid eller måske det, der er mere?

Helge Adam Møller (KF):

Fru Anne Baastrup stillede et par konkrete spørgsmål til Det Konservative Folkeparti. Fru Anne Baastrup spørger: Hvor går grænsen for, hvor meget hårde kriminelle skal straffes? Ja, den går dér, at de skal have en straf, som står i rimelig relation til de menneskelige lidelser, deres ofre har været udsat for, hvad enten det er mennesker, der har fået gennemrodet deres private hjem og fået stjålet deres ejendele, det er folk, der er blevet slået til lirkasse-mænd, eller det er kvinder, der er blevet voldtaget.

Vi synes, at på de tre områder er den strafudmåling, der finder sted i øjeblikket ved de danske domstole, ude af proportion med forbrydelsens alvor. Det er derfor, vi ønsker, at strafferammen for den allervoveste vold under særdeles skærpede omstændigheder hæves fra 8 til 10 år, og det står vi fast ved.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jamen det er nyskabelsen i Det Konservative Folkepartis politik, jeg ønsker at få uddybet. Nyskabelsen ligger i, at det er den milde vold, hvor man skal have skærpet strafferammen – den ligger på nuværende tidspunkt på 1½ år. Så er det, jeg spørger: Hvad er det, Det Konservative Folkeparti ønsker, ved at man støtter Dansk Folkepartis forslag om, at det er samtlige voldsforbrydelser, man skal skærpe strafferammen for?

Har Det Konservative Folkeparti gennemtænkt, hvad det er, man går i gang med nu ved at stemme for Dansk Folkepartis forslag?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg må gøre fru Anne Baastrup opmærksom på, at det forslag, vi stemmer om om et øjeblik, fremsat af Dansk Folkeparti, stadig væk, som jeg gjorde opmærksom på for to timer og et kvarter siden, er som skrevet af efter Det Konservative Folkepartis partiprogram, og hvis fru Anne Baastrup ville lægge navn til Det Konservative Folkepartis partiprogram, så stemte vi også for det.

For os er det afgørende at følge det, som De Radikale har sagt, og det er stort set det eneste område, hvor jeg er enig med Det Radikale Venstre: Det afgørende er ikke, hvem man samarbejder med, men hvad man samarbejder om. Så når fornuftige forslag kommer, så stemmer vi for dem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 47 af Pia Kjærsgaard (DF) (se foran) forkastedes, idet 43 (V, KF, DF, FRI og Frank Dahlgaard (UP)) stemte for, 57 (S, SF, CD, RV, EL og KRF) imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 46 af Helge Adam Møller (KF) og Birthe Rønn Hornbech (V) (se foran) forkastedes, idet 41 (V, KF, DF, FRI og Frank Dahlgaard (UP)) stemte for, 57 (S, SF, CD, RV, EL og KRF) imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 45 af Tom Behnke (FRI) (se foran) forkastedes, idet 11 (DF, FRI og Frank Dahlgaard (UP)) stemte for, 89 (S, V, KF, SF, CD, RV, EL og KRF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:
6) Første behandling af lovforslag nr. L 144: Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Tidsbegrænsning af foranstaltninger efter straffelovens §§ 68 og 69).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
 (Fremsat 8/12 99).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Else Marie Mortensen (S):

Lovforslag nr. L 144 drejer sig om at indføre en forudseelighed i de behandlingsdomme, der i dag er tidsubegrænsede. Straffelovens § 16, sådan som det gælder i dag og også fremover, drejer sig om personer, der på gerningstidspunktet var utilregnelige, eller som er sindssyge eller svært retarderede og dermed henregnes som uegnede til straf i traditionel forstand.

Det er ikke ensbetydende med, at der ikke er behov for reaktioner, eller at vi ikke reagerer. Straffelovens § 68 og § 69 drejer sig om andre foranstaltninger, der kan blive og bliver iværksat, såfremt det findes formålstjenligt for at forebygge yderligere lovovertrædelser eller recidiv.

Bag de nugældende regler ligger såvel præventive hensyn og forebyggelse af ny kriminalitet som beskyttelse af lovovertræderen. Det er et område, der naturligt nok har en meget stor bevågenhed fra de pågældendes interesse- og patientorganisationers side. Bl.a. på den baggrund bad justitsministeren i januar 1998 Straffelovrådet om en fornyet behandling af de tidsubestemte foranstaltninger, ligesom han i tilfælde af behov for ændringer bad om forslag til hvilke, og hvordan sådan nogle ændringer af bestemmelserne i straffeloven kunne komme til at se ud.

Straffelovrådets arbejde resulterede i forslag til fire modeller af forandringer. En række organisationer har været hørt, og på den baggrund fremsætter justitsministeren nu lovforslag nr. L 144. Lovforslaget ligger tæt op ad det, som i betænkningen kaldes model 1, og som indeholder følgende elementer:

Når det drejer sig om det, man kalder personfarlig kriminalitet, foreslås det, at anklagemyndigheden skal indbringe foranstaltningen for retten 5 år efter afgørelsen, hvis retten ikke har været hørt inden for de seneste 2 år, f.eks. på opfordring fra en bisidder, og at retten derefter skal have sagen forelagt mindst hvert andet år. For den type af ikkepersonfarlig kriminalitet, der kan medføre institutionsanbringelse, fastsættes efter lovforslaget en længste tid på 5 år og en ny længste tid på 2 år, og retten skal derefter have sagen forelagt mindst hvert andet år.

For foranstaltninger, der ikke kan udmøntes i anbringelse, typisk sådan noget som tilsyn, foreslås en længste tid på 3 år, der ligeledes af

retten kan forlænges med en ny længste tid på 2 år under særlige forhold. Og så er der et element i forslaget, som går længere, nemlig at anklagemyndigheden herefter har fået lovfastet pligten til at påse foranstaltningerne, og at de ikke opretholdes i længere tid og i videre omfang end højst nødvendigt.

Spørgsmålet om tidsubegrænsede sanktioner efter straffeloven er et uendelig følsomt område, hvor vi som lovgivere er nødt til at afbalancere utrolig mange hensyn. En straf, der ikke bliver forstået, er naturligvis meningsløs, og det er bl.a. sådan nogle overvejelser, der ligger bag de sanktioner, der kaldes straffri, men som oplevs som svært belastende strafforanstaltninger af de pågældende lovovertrædere.

Der vil formentlig blive tale om en grundig og facetteret udvalgsbehandling af de her spørgsmål. Jeg tror også, vi kan forvente foretræde og henvendelser fra interesseorganisationerne ud over det, de allerede har udtalt i deres høringssvar.

Fra den socialdemokratiske folketingsgruppe tilsiger vi vores positive medvirken og støtter som gruppe forslaget.

Karsten Nonbo (V):

Der er to formål med dette lovforslag, skriver justitsministeren i bemærkningerne til lovforslaget, nemlig at sikre en vis tidsbegrænsning af de foranstaltninger, som psykisk afvigende lovovertrædere kan idømmes efter straffelovens § 68 og § 69, og læg så mærke til de efterfølgende ord: i stedet for straf. Altså allerede her fastslås det, at behandlingsdommen ikke skal sammenlignes med straf. Personen er jo ikke strafegnet.

Og som formål nummer to står der: at sikre en regelmæssig domstolskontrol med de foranstaltninger, der ikke er tidsbegrænsede. Jeg tror, at alle partier her i Folketinget er enige i hensigten med det her lovforslag, og når jeg så stiller nogle kritiske spørgsmål, er det ikke, fordi Venstre som sådan er imod de initiativer. Jeg vil bare sikre mig, at løsningen, at midlet bliver det rette. Og det tror jeg at vi alle er enige i.

Og derfor vil jeg stille disse spørgsmål, som lyder: Er det domstolene, som skal holdes ansvarlige for, at personerne ikke gemmes og glemmes? Er det ikke lægerne på institutionerne, som har ansvar for det? Var det måske ikke bedre, at de fik flere ressourcer, end at der bruges ressourcer hos domstolene på kontrol?

Domstolene har jo rigeligt at bruge deres ressourcer til.

En anden ting, der kan få mig til at tvivle lidt, er, når jeg læser, at i betænkningen udtaler Retslægerådet, efter at have henvist til deres tidligere udtalelse, at der ikke er lægefaglig grund til at foreslå en ændring af de nuværende regler. Retslægerådets principielle synspunkt er fortsat, at særforanstaltninger bør være tidsubstemte, men gerne således at der indføres mere regelmæssige domstolsprøvelser.

Og på det område erklærer Straffelovrådet sig sådan set enige med Retslægerådet omkring proportionalitetsprincippet. Man siger nemlig, at det forhold kan tale for, at der ikke gennemføres ændringer i det nuværende system. Dernæst siger Straffelovrådet: Men det kan jo ikke fortsætte ganske uændret. Der er således som det mindste behov for regler, der sikrer kontrol med, at foranstaltningerne ikke i tid udstrækkes længere end nødvendigt, og med henblik herpå har Straffelovrådet udarbejdet model 3 og 4, og det er så vidt jeg ved model 1, som der lægges til grund for det her lovforslag.

Ved disse modeller sættes ikke længste tid på, derimod sættes der tidsfrister for indbringelse for retten. Så tænkte jeg på, da jeg læste det: Nå, nu ved de da, hvad de vil. Men så står der efterfølgende på side 81: »En gennemførelse af model 3 og 4 må således forventes at blive ressourcekrævende, og det vil også være naturligt at lade dette indgå i overvejelserne. En ordning kan være så bekostelig i forhold til det, der opnås, at det må overvejes, om det, der tilsigtes opnået ved model 3 og 4, kan opnås på anden måde.« Så var jeg igen tilbage i min tvivl.

Men Venstre kan tilsige det en positiv behandling. Der er også spørgsmål omkring de pligter, som lægerne har, og der skriver Rigsadvokaten jo så sent som i sidste uge:

»Det påhviler overlægen på vedkommende psykiatriske afdeling til stadighed at påse, at frihedsberøvelse ikke anvendes i videre omfang end nødvendigt«. Og han skriver videre: »Det indebærer, at overlægen over for anklagemyndigheden skal rejse spørgsmål om foranstaltningsændring, hvis der efter lægens opfattelse er behov herfor«.

Det vil sige, at når man enten er rask eller er meget tæt derpå, skal sagen forelægges domstolene, og den skal ikke vente til den næste tidsfrist i sagen.

Så vi kan fra Venstre tilsige det et positivt, kritisk og konstruktivt udvalgsarbejde, hvor vi

ligesom må have det motto, at det er patienten, der sættes i højsædet. Og der kan jeg godt have mine tvivl, om ikke vi bilder os noget ind ved at gennemføre det her lovforslag, uden at vi får set på problemerne i det, men det klarer vi under udvalgsarbejdet.

Helge Adam Møller (KF):

Den Konservative Folketingsgruppe kan tilslutte sig forslaget to overordnede formål.

Det første formål er at sikre en vis tidsbegrænsning af de foranstaltninger, som psykisk afvigende lovovertrædere kan idømmes i stedet for straf. Det andet formål er at sikre en regelmæssig domstolskontrol med de foranstaltninger, som efter forslaget ikke gøres tidsbegrænsede.

Vi finder det rimeligt, at hovedreglen for, hvor længe en psykisk afvigende lovovertræder kan anbringes på en institution, fastsættes til 5 år, en tidsperiode, der dog under særlige omstændigheder kan forlænges med 2 år, eventuelt flere gange, hvis helt særlige omstændigheder taler for det.

Tilsvarende finder Det Konservative Folkeparti det rimeligt og også berettiget, at når det drejer sig om personfarlig kriminalitet som f.eks. drab, røveri, voldtægt, brandstiftelse, grov vold og tilsvarende, fastsættes der i sådanne tilfælde ikke nogen længste tid for opholdet i institutionen. Det er altså tidsbegrænset. Her spiller hensynet til offeret og til eventuelt kommende ofre en afgørende rolle.

Samtidig finder vi, at den psykisk syge tilgodeses ved de foranstaltninger, som han er underkastet, at de skal overvejes og bedømmes af retten senest efter 5 år og herefter med maks. 2 års mellemrum. Det afgørende er jo at forhindre, at psykisk syge lovovertrædere begår nye alvorlige forbrydelser, så længe de er syge. Samtidig med at dette formål tilgodeses, skal sådanne syge personer jo heller ikke anbringes og behandles på institutioner længere tid, end deres tilstand og behandling gør det nødvendigt.

Derfor kan vi helt tilslutte os den nye § 72, som klart fastslår, at det påhviler anklagemyndigheden at påse, at en foranstaltning ikke opretholdes længere tid og i større omfang end nødvendigt. Der er noget at leve op til.

Det er også hensigtsmæssigt og efter vores opfattelse en forbedring i forhold til den eksisterende lov, at det længere nede i § 72, helt nøjagtigt i stk. 2, fastslås, at en ændring eller en

ophævelse af en foranstaltning, f.eks. en anbringelse i en institution, skal behandles af en domstol, hvis dette ønskes, og så nævnes der fire forskellige myndigheder eller personer: For det første kan den dømte kræve det, bistandsværger kan kræve det, institutionens ledelse kan kræve det, og endelig kan Kriminalforsorgen kræve det. Hvis der er bare én af disse fire myndigheder eller personer, der kræver det eller beder om det, skal domstolsbehandlingen ske snarest muligt. Det lovfæstes også.

Sammenfattende kan jeg derfor sige, at vi synes, det er et afbalanceret lovforslag, og medmindre nye argumenter fremkommer under udvalgsarbejdet, kan vi tilslutte os det og støtter hovedideen og forslaget.

Anne Baastrup (SF):

For nogle år siden brugte vi en del tid i Folketingets Retsudvalg på at diskutere en henvendelse fra Center for Ligebehandling af Handicappede. Og stor var min begejstring da også, da jeg fandt ud af, at justitsministeren havde taget det alvorligt, på trods af at vi ikke kunne få et flertal i Retsudvalget til at opfordre justitsministeren til at gøre noget ved det.

Jeg må også sige, at dyb var min skuffelse, da jeg så Straffelovrådets betænkning. Jeg synes ikke, at Straffelovrådet i betænkningen og heller ikke i model 1 i tilstrækkeligt omfang har taget hensyn til de problemer, man har som udviklingshæmmede eller psykisk syg, hvis man har fået en behandlingsdom til institution.

Model 2 i Straffelovrådets betænkning peger lidt på et af de problemer, der er. Jeg har kendskab til en fyr, som har været under en behandlingsdom i adskillige år, jeg tror, det er 8, 9 år efterhånden, og han begik et tjenligt bankrøveri. Han havde helt åbenlyst en legetøjspistol, og det var i hans egen bank, så de kendte ham alle sammen, så der var ingen tvivl om, at det ikke var et røveri i den forstand, som vi synes, et røveri er, og det var under ingen omstændigheder af personfarlig karakter.

Tilsvarende har vi også hørt historier om folk, der har siddet på Kofødsminde i mange år for ganske, ganske små forbrydelser, der overhovedet heller ikke havde noget, der lignede personfarlig karakter over sig, og for hvem det er meget, meget vanskeligt at blive siddende dér uden at vide, hvornår de kan komme ud.

Vi skal jo huske på, at med hensyn til den socialpædagogiske udvikling, der er foregået, ja, siden 1980, da hele området blev udlagt til

amterne, er der sket en rivende udvikling på det område, som gør, at der er mange udviklingshæmmede, som bliver dømt efter straffelovens § 16, jf. § 68 eller § 69, som på det bestemteste har styr på en hel del af de ting, der sker omkring dem, herunder at de ved, at de sidder på ubestemt tid.

SF støtter naturligvis forslaget grundlementer, idet vi af al kraft ønsker at få forøget antallet af tidsbestemte straffe til de her grupper, men vi ser frem til et udvalgsarbejde, som muligvis kan blive lidt besværligt at komme igennem. Altså, der er jo ingen her i salen, der er i tvivl om, at det jo er et lovforslag, vi havde fået lovning på, da vi lavede straffeloven sidst i begyndelsen af 1970'erne; da var der jo et klart tilsagn om, at man skulle se på den her gruppe. Der blev så nedsat et udvalg, og det udvalg kom så frem til, at det ligesom ikke var nødvendigt at lave noget, og desværre har Retslægerrådet i deres udtalelse til Straffelovrådet taget udgangspunkt i den gamle udtalelse fra Retslægerrådet om, at man ikke behøvede at gøre noget alvorligt ved de her områder.

Vi har jo fået henvendelser fra Det Centrale Handicapråd og fra Landsforeningen LEV, henvendelser, som jeg synes vi skal se på med megen opmærksomhed i udvalget. Og jeg forventer naturligvis også, at de pågældende organisationer kommer forbi i deputation. Jeg regner også med, at Retsudvalget er indstillet på, at vi tager på besøg på Kofødsminde, at vi tager på besøg på nogle retspsykiatriske afdelinger for at finde ud af: Hvad er det for typer af kriminalitet, som er af en sådan karakter, at de falder inden for den her afgrænsede gruppe, som jo er, heldigvis da, afgrænset.

Så vil jeg lige til sidst rejse et specielt problem, som vi har været udsat for undervejs i Folketingets § 71-tilsyn, og det er brugen af bistandsværger. Sagen er den, at inden for det strafferetlige område anvender man fortrinsvis pårørende som bistandsværger, hvor vi inden for det psykiatriske system anvender helt almindelige mennesker, der af den ene eller anden grund ønsker at arbejde med det her område.

Jeg tror, at vi skal prøve at genoverveje, om det er den smarteste idé i verden at anvende pårørende som bistandsværger, for der er nogle af de pårørende, som er meget, meget trængte i deres dagligdag, hvis de så derudover også skal tage ansvaret for deres børn i de her trængte situationer. Så jeg synes også, at vi under ud-

valgsarbejdet skal prøve at kigge på, om det er smart at anvende pårørende som udgangspunkt, når det drejer sig om bistandsværger.

Men til slut: Vi går naturligvis positivt ind i udvalgsarbejdet, men satser på måske at få lavet nogle ændringer og få lavet nogle lidt mere langsigtede løsninger, end det her lovforslag lægger op til.

Birthe Skaarup (DF):

Da Dansk Folkepartis ordfører, hr. Peter Skaarup, ikke kan være til stede, skal jeg på vegne af Dansk Folkeparti fremføre vores synspunkter vedrørende nærværende forslag om tidsbegrænsning af foranstaltninger efter straffelovens § 68 og § 69.

Her kommer regeringen igen med et forslag, og der er nogle positive sider, synes vi, men der er altså også nogle negative sider, og vi vil naturligvis afveje disse forhold under udvalgsbehandlingen, som vil være afgørende for, hvad vi som parti vil tage af stilling, når det endelig skal vedtages.

Af de negative ting kan vi bl.a. nævne, som andre også har været inde på, høringssvaret fra Det Centrale Handicapråd, og der er også et par andre høringssvar, som drager nogle negative konsekvenser af forslaget. Efter at have læst disse høringssvar, kan vi se, at det kan betyde, at handicappede sidestilles med sindssyge og dermed kan gå hen og idømmes straf på ubestemt tid.

Det er selvfølgelig vores frygt, at konsekvenserne kan blive, at en udviklingshæmmet kan straffes med anbringelse på en institution i op til 7 år for et ganske gement butikstyveri.

For det første vil lovovertredelsen ikke stå i forhold til straffen, og for det andet skal man ikke sidestille handicappede og sindssyge. Fordi man er handicappet, behøver man ikke at skulle straffes hårdere end andre danskere, hvis man begår en forbrydelse.

Men det er alt sammen nogle forhold, som vi i Dansk Folkeparti vil have uddybet under det videre udvalgsarbejde, men vi vil godt sige, at vi ser forholdsvis positivt på det her forslag, og vi deltager gerne i udvalgsarbejdet i en positiv ånd.

Gunhild Husum (RV):

Da Det Radikale Venstres retspolitiske ordfører, fru Elisabeth Arnold, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne anføre følgende:

Det Radikale Venstre støtter dette forslag, som er fremsat af justitsministeren. Loven skal sikre en vis form for tidsafgrænsning for de foranstaltninger, som psykisk afvigende idømmes efter straffelovens § 68 og § 69. Loven skal derudover sikre en regelmæssig domstolskontrol i de tilfælde, hvor personen idømmes en tidsubestemt straf.

Lovforslaget er blevet til efter Straffelovrådets betænkning, hvor der herskede enighed. Lovforslaget medfører, at der indføres en tidsafgrænsning i de tilfælde, hvor den psykisk afvigende idømmes en foranstaltning, der vedrører kriminalitet, der ikke anses for at være personfarlig.

Vi er enige i, at domstolene ikke kan udmåle en bestemt straf, når folk idømmes behandling, det ville der ikke være logik i. Disse personer er ikke mennesker, der modtager en straf, men i høj grad personer, der har brug for hjælp.

Vi er enige med justitsministeren og Straffelovrådet i, at det er hensigtsmæssigt, at der lægges en øvre grænse ved foranstaltninger, der tildeles efter ikkepersonfarlig kriminalitet, mens der sikres en domstolskontrol i tilfælde, hvor der tildeles en straf ved personfarlig kriminalitet. Dette medfører en sikring af psykisk afvigende kriminelle, som derved ikke risikerer at blive glemt i systemet.

Personer, der dømmes efter disse to paragraffer, kan ikke sidestilles med dømte i almindelighed. Vi skal sikre, at de modtager den behandling, de har brug for, men samtidig sørge for, at de retsligt står i en bedre position, end de gør i dag.

Til slut vil jeg gerne anføre, at jeg finder udtrykket »psykisk afvigende« lidt underligt. Jeg ville nok foretrække en betegnelse i retning af »personer med et vidtgående psykisk handicap«.

Keld Albrechtsen (EL):

Da Enhedslistens ordfører, hr. Søren Søndergaard, er fraværende, skal jeg på hans vegne sige, at Enhedslisten ser lovforslaget her som et fremskridt. Vi mener nok, at det på visse punkter kunne blive endnu bedre, det vil vi gerne arbejde for i udvalget.

En af de ting, som vi synes er væsentlige, er for det første proportionaliteten; vi må ikke komme i en situation, hvor en dom er ude af proportioner med det, der er sket.

Det andet er, at det er vigtigt, at mennesker skal have et håb, og derfor er grundlæggende

tidsubestemte domme jo en uting, som jo altså også er ophævet på alle andre områder. Derfor støtter vi de bestræbelser, der går i retning af – som det også ligger i forslaget – en øget mulighed for at indbringe spørgsmålene for domstolen, en pligt til for anklagemyndigheden at påse, at der ikke sker en unødigt forlængelse.

Derimod synes vi jo godt, man kan rejse det spørgsmål, om man overhovedet ud fra en principiel betragtning, ud fra retsprincipper kan begrunde f.eks. en behandlingsdom, som tidsmæssigt rækker længere end en tilsvarende straffedom, eller om man ikke må sige, at skal der foregå noget ud over den tidsramme, så må det foregå under andre og mere normale vilkår. Det vil vi i hvert fald gerne lægge op til i udvalget at man har en helt principiel drøftelse af.

Og som man altså kan høre på det, jeg siger, bygger forslaget på den såkaldte model 1 fra Straffelovrådet. Enhedslisten havde hellere set, at forslaget byggede på model 2. Vi vil så arbejde for at påvirke det i den retning.

Jann Sjørnsen (KRF):

Vi er fra Kristeligt Folkepartis side positive over for regeringens lovforslag. Det gælder både lovens formål og de grundelementer, der er i lovforslaget. Derfor skal jeg her ved førstebehandling nøjes med at sige, at vi på den baggrund ser frem til udvalgsbehandlingen, som jeg også tror bliver grundig. Allerede af høringsvarene kan vi jo se, at man på trods af, at regeringen her kommer med et, synes jeg, velfalanceret forslag, godt kan have et forskelligt syn på enkelte delelementer, og jeg har hæftet mig ved, at der også er grund til at se yderligere på nogle af de problemstillinger, som bliver rejst i høringsvarene.

Men jeg kan kort sammenfattende sige, at Kristeligt Folkeparti tilsiger lovforslaget en positiv udvalgsbehandling, idet vi betragter det som et fremskridt i forhold til den nuværende tilstand.

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000 er ligeledes positiv over for lovforslaget. Vi mener, det er helt i sin orden, at man specielt med hensyn til de ikkepersonfarlige sørger for, at der er en længstetid. Vi synes også, at det er i orden, at man med hensyn til dem, der er personfarlige, siger, at når der er gået en årrække – her i forslaget er der forslået 5 år – så skal spørgsmålet vurderes: Er der stadig væk belæg for, at vedkommende bliver sid-

dende, eller har behandlingen hjulpet? Det er vi helt indstillet på. Det synes vi er i orden.

Vi har nogle spørgsmål, vi vil have rejst i udvalget, om hvordan nogle ting er formuleret i paragrafferne, men det skal jeg ikke trætte med her, for det er af meget teknisk karakter.

Da jeg så forslaget, kunne jeg ikke lade være med at undre mig over, hvorfor det er nødvendigt med sådan et forslag. Hvis systemet fungerer, ville det vel være helt overflødigt med sådan et forslag. Allerede i dag er det vel sådan, at forskellige personer kan indbringe spørgsmålet, om vedkommende er rask nok, og så kan domstolen tage stilling til det.

Så når ministeren og regeringen føler, at det er nødvendigt med det her forslag, må det jo være, fordi de personer, der er omkring den dømte og anbragte, ikke lever op til deres ansvar i dag. Hvor er bistandsværgeren henne, bistandsværgeren, som allerede i dag har muligheden? Hvor er – havde jeg nær sagt – den dømte henne? Hvorfor er der ikke flere dømte, der selv giver udtryk for, at nu synes de, de har været der længe nok. Anklagemyndigheden, institutionens ledelse, kriminalforsorgen – hvorfor er de instanser, der er omkring den anbragte, ikke gearret til at håndtere deres ansvar allerede i dag? Det synes jeg kunne være interessant.

Det fremgår ikke af forslaget, men det kan selvfølgelig være, fordi ministeren diplomatisk ikke ønsker at træde nogen over tæerne, men det må jo være, fordi systemet ikke fungerer i dag, at det er nødvendigt at lave de her meget præcise spilleregler, og at man helt præcist fastlægger, at ansvaret ligger hos anklagemyndigheden, og at anklagemyndigheden skal påse, at sagerne bliver indbragt for domstolene henholdsvis efter 5 år og derefter hvert andet år, hvis foranstaltningen vel at mærke fortsat er i kraft.

Men som sagt er vi positive over for forslaget.

Vi synes, der er en ting, der mangler. Det kan nok ikke komme ind i det her forslag, men vi savner, at de lukkede afdelinger er lukkede afdelinger. Jeg synes, det er stærkt beskæmmende, at man kan se, at dømte, der har lavet meget, meget alvorlig kriminalitet, efter ganske kort tid kan få lov til at have udgang en time eller to hver dag.

Det synes jeg er beskæmmende, specielt med hensyn til ofrene og de potentielle ofre, at man har den holdning på de psykiatriske hospitaler,

at nok sidder de på den lukkede afdeling, men den er altså ikke mere lukket, end at de sagtens kan få lov til at komme ud, hvis de har lyst til det. Det synes jeg er problematisk. Det hænger sammen med dette forslag, men det vil nok være svært at få det ind i det her forslag.

Derfor vil jeg gerne bebude et kommende beslutningsforslag, der kan gå lige præcis på det, at når vi sætter nogle ind i en lukket afdeling, så mener vi det rent faktisk alvorligt, så skal det være en lukket afdeling.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil gerne takke alle ordførere for en, synes jeg, meget positiv modtagelse af det her lovforslag, som jo er et meget vigtigt lovforslag i den forstand, at vi her taler om nogle af de svageste mennesker i vores samfund, som har brug for, at vi har en lovgivning, der giver nogle klare retssikkerhedsgarantier. Det er mennesker, som ofte har brug for at have nogle talerør til at påvirke rammerne for deres tilværelse, og dér er jeg glad for, at vi har et meget fint netværk af pårørendeorganisationer og øvrige organisationer, der interesserer sig for netop de borgere, som enten er ramt af sindssygdom eller på anden måde er hæmmet i muligheden for udfoldelse.

Derfor har formålet med det her lovforslag i høj grad også været at imødekomme pårørendeorganisationernes ønske om, at der kunne laves en eller anden for form tidsfastsættelse af de foranstaltninger, som den gruppe lovovertrædere idømmes.

Jeg skal gerne indrømme, at det var en meget besværlig opgave, vi kastede os over, og jeg er glad for, at Straffelovrådet påtog sig opgaven, for det er en meget besværlig sag.

Som også hr. Karsten Nonbo var inde på, har vi jo den lægefaglige vurdering fra Retsplejerådet, der siger, at systemet fungerer godt, som det er, for de her mennesker bliver jo ikke straffet i traditionel forstand, man at der er et ønske om at hjælpe dem gennem den foranstaltning, som jo ofte er forbundet med en egentlig behandling.

Men jeg har da også været irriteret over at se, at allerede inden den her førstebehandling er det lykkedes at skabe meget stor misforståelse i offentligheden om lovforslaget. I hvert fald Berlingske Tidende har kunnet bidrage til, at læserne er blevet meget forvirrede over lovforslaget. Her har det været fremført, at lovforslaget som noget nyt sidestiller mentalt retardere-

de med sindssyge lovovertrædere, og dermed skulle de ligesom disse personer kunne idømmes straf på ubestemt tid, uanset hvilken forbrydelse de har begået.

Jeg har allerede haft lejlighed til skriftligt at redegøre for det spørgsmål over for Folketingets Retsudvalg og kommenteret den misforståelse, men lad mig også gentage det her i salen:

Lovforslaget indebærer ikke en udvidelse af adgangen til at idømme mentalt retarderede lovovertrædere tidsubestemt foranstaltning. Tværtimod indebærer lovforslaget en tidsbegrænsning af visse foranstaltninger, som de i dag idømmes på ubestemt tid efter straffeloven. Og for de organisationer – og det er jo i høj grad de pårørendes organisationer – der ønsker tidsbestemt foranstaltning, er lovforslaget derfor et skridt i den rigtige retning. Vi får en vis tidsbegrænsning ind for så vidt angår dem, der har lavet ikkepersonfarlig kriminalitet, og som i dag ikke bliver institutionsanbragt. Her får vi en tidsfastsat foranstaltning, maksimalt 5 år, først 3 år og så en mulighed for forlængelse i 2 år, og de 5 år er en fikseret grænse.

For dem, der har begået ikkepersonfarlig kriminalitet, men bliver institutionsanbragt, er det 5 år, med mulighed for at forlænge 2 år ad gangen. For dem, der har begået den personfarlige kriminalitet, gælder fortsat tidsubestemte foranstaltninger, men med mulighed for regelmæssig domstolskontrol.

Jeg er glad for, at mange ordførere har udvist forståelse for den differentiering, der nødvendigvis må være her for at beskytte borgerne mod meget alvorlig kriminalitet, der begås af mennesker, som ganske vist ikke er strafværdige, men hvor den begåede kriminalitet jo kan være lige så alvorlig for ofrene, for ofrenes nærmeste og for samfundet, som kriminalitet begået af folk, som er strafværdige, og hvor man kan lave en egentlig strafferetlig foranstaltning af mere traditionel karakter.

Som flere ordførere har været inde på, bygger lovforslaget på en betænkning fra et enigt Straffelovråd, som meget grundigt har overvejet problemstillingerne, og det er også det, der har ført mig frem til at fremsætte lovforslaget på trods af Retsplejerådets holdning.

Lovforslaget har desuden, for så vidt angår de principielle aspekter, fået en positiv modtagelse, også hos domstolene, hos politiet, hos anklagemyndigheden, Advokatrådet og de lægefaglige organisationer.

Da nu fru Anne Baastrup drog det frem, vil jeg gerne benytte lejligheden til at gentage, at jeg ikke kan støtte forslaget fra Det Centrale Handicapråd om – det fremgår også af dets hørings svar – at foranstaltningen over for bl.a. mentalt retarderede lovovertrædere udmåles på linje med straf til lovovertrædere, som ikke er mentalt retarderede, så den kan få samme pønale præg og forudsigelighed. En sådan ordning vil nemlig være et helt grundlæggende brud med de principper, som den danske straflovgivning bygger på, og hvor grundtanken jo netop er, at disse personer skal fritages for straf, og at de i stedet idømmes en foranstaltning af behandlingsmæssig karakter, hvis det skønnes nødvendigt.

Med en grundig udvalgsbehandling, som jeg har fuld forståelse for at der skal være af det her lovforslag, fordi det jo er komplicerede sager, håber og tror jeg at vi kan ende med at få vedtaget en lovgivning, der er et skridt i den rigtige retning, også et skridt i en retning, som de pårørendes organisationer har ønsket.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):
Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):
Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 26. januar 2000, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 17.41
